

NOTAT

Område Natur og Friluftsliv
J.nr. SNS-201-00091
Ref. CLJ
6.2.2008

Statusnotat om handel med lovligt og bæredygtigt træ

Baggrund

Under samrådet den 20.9. 2006 over B17 om forbud mod import og salg af illegalt træ gennemgik miljøministeren 9-punkts-planen for indkøb af lovligt og bæredygtigt træ. I beretningen herom af 28.9.2006 noterede udvalget sig med tilfredshed planen som et skridt i den rigtige retning. Udvalget bemærkede, at repræsentanter for erhvervet, de grønne organisationer og de offentlige indkøbere peger på, at det er vigtigt, at fastsættelse af kriterier for offentlige indkøb sker på et ordentligt grundlag, samt at ministeren i samrådet oplyste, at kriterierne vil blive meldt ud i begyndelsen af 2007. Endelig opfordrede udvalget ministeren til at arbejde for at fremskynde tilvejebringelsen af grundlaget for en nærmere vurdering af, om tømmer er fældet lovligt eller ulovligt i oprindelseslandet, og – når dette grundlag foreligger – at arbejde for et forbud mod ulovligt fældet tømmer.

Nærværende notat opridses i hovedtræk udviklingen siden da på følgende områder:

1. EU's licensordning for import af træ til EU.
2. Muligheder for yderligere EU-tiltag, herunder ny generel EU-regulering.
3. Analyse af muligheder for eventuel dansk særlovgivning.
4. Kriterier for "lovligt" og "bæredygtigt" træ og vejledning om indkøb af træ.

1. EU's licensordning for import af træ til EU

Som led udmøntningen af sin FLEGT-handlingsplan (KOM 251/2003 – Meddelelse til Rådet og Europaparlamentet om retshåndhævelse, god forvaltningspraksis og handel på skovbrugsområdet) har Europakommissionen til dato indledt formelle partnerskabsdrøftelser med Indonesien, Malaysia, Ghana og Cameroun. Drøftelserne skal munde ud i aftaler om, at træ der importeres fra partnerlande til EU skal være ledsaget af en licens, der blåstempler træets lovlighed, jf. Rådets forordning (EF) nr. 2173/2005 af 20. december 2005 om indførelse af en FLEGT-licensordning for import af træ til Det Europæiske Fællesskab. Flere andre lande har vist interesse og i første omgang indledt uformelle drøftelser om potentielle partnerskabsaftaler. Kommissionen arbejder sammen med flere medlemsstater om planlægning og finansiering af partnerskabsaftalerne og arbejder samtidig på forslag til gennemførelsesbestemmelser for licensordningen. Denne ventes at kunne blive operationel fra et tidspunkt efter den 1.1.2009. Det nærmere tidspunkt beror på fremskridtet i partnerskabsdrøftelserne og det konkrete behov for kapacitetsopbygning til udvikling og drift af licenssystemet i de enkelte partnerlande.

2. Muligheder for yderligere EU-tiltag, herunder ny generel EU-regulering

Rådet (landbrug og fiskeri) opfordrede i 2003 Kommissionen til medio 2004 at redegøre for mulighederne for og virkningerne af yderligere lovgivning, til supplement af den frivillige licensordning. Kommissionen har endnu ikke leveret en sådan redegørelse. Som led i forbedringen heraf lancerede Kommissionen i december 2006 en offentlig høring over forskellige muligheder for supplerende tiltag. Disse inkluderer:

1. (Yderligere) fremme af EU's allerede vedtagne licensordning.
2. (Yderligere) fremme af private certificerings- og mærkningsordninger.
3. Et generelt EU-forbud mod import af ulovligt fældet træ
4. En generel EU-regulering for salg og markedsføring af træ i form af enten
 - a) et forbud mod salg og markedsføring af ulovligt fældet træ (med bevisbyrden pålagt myndighederne) eller
 - b) et påbud til branchen om selv at kunne dokumentere den lovlige oprindelse af det træ, de sælger og markedsfører i EU.

Den offentlige høring udløb i marts 2007 og Kommissionen offentliggjorde en synteserapport over de modtagne svar i september 2007. Parallelt hermed har Kommissionen bestilt en analyse over virkningerne af de forskellige muligheder og planlægger derefter at præsentere sit eget udspil herom - i form af en meddelelse, eventuelt ledsaget af et konkret forslag til videregående lovgivning. Workshops og seminarer har været afholdt til forberedelse af heraf, flere med deltagelse af Skov- og Naturstyrelsen. Danmark har ved flere lejligheder rykket for Kommissionens endelige udspil, senest med daværende miljøminister Connie Hedegaards breve til udviklings- og miljøkommissærerne Louis Michel og Stavros Dimas fra oktober 2007 og med miljøminister Troels Lund Poulsens indlæg på rådsmøde (landbrug og fiskeri) i december 2007. Kommissionen oplyste på rådsmødet, at den forventer at kunne præsentere sit udspil i maj 2008.

3. Analyse af muligheder for eventuel dansk særlovgivning

Parallelt med det EU-orienterede arbejde (jf. afsnit 1 og 2) har Skov- og Naturstyrelsen iværksat to selvstændige analyser, som kan bidrage til en afklaring af mulighederne for indførelse af et eventuelt dansk forbud mod ulovligt fældet træ.

Den ene er en rapport bestilt hos Københavns Universitet om mulighederne for sporing af træes oprindelse ved hjælp af DNA-teknologi. Rapporten opsummerer den eksisterende viden på området og påpeger muligheder og begrænsninger i anvendelsen af denne teknologi. For nærværende synes teknologien at have sit største potentiale i situationer, hvor der forligger DNA-udtag både fra de undersøgte træprodukter og fra potentielle bevoksninger, hvorfra tømmeret formodes at kunne være fældet. På det grundlag bidrager teknologien allerede i dag til verifikation af lovligt fældet tømmer. I situationer, hvor der alene foreligger udtag fra slutproduktet, er metoden mere usikker, idet den dog godt vil kunne bidrage med nyttige informationer om sandsynligheden for, at et givet stykke træ hidrører fra et givet område eller en given region.

Den anden analyse er et notat bestilt hos Kammeradvokaten, som er bedt om at vurdere de juridiske muligheder for at indføre et dansk forbud mod ulovligt fældet tømmer. Som det fremgår, anfører Kammeradvokaten overordnet, at EU- og WTO-retten indeholder en række meget væsentlige begrænsninger i Danmarks muligheder for alene at indføre lovgivning eller indgå aftaler med tredjelande på dette område. Et generelt salgs- og besiddelsesforbud, hvor myndighederne har bevisbyrden, vurderes at have de bedste chancer, om end også disse forlods vurderes at være små. Det beror på nøjere undersøgelser og den nærmere afgrænsning af en sådan eventuel regulering, om den vil være realiserbar.

4. Kriterier for "lovligt" og "bæredygtigt" træ og vejledning om indkøb af træ

Skov- og Naturstyrelsen arrangerede i marts 2007 et seminar i København om mulighederne for at dokumentere lovligt produceret træ via alternative former for dokumentation (dvs. for træ som ikke er certificeret). Seminaret gav blandt andet et statusbillede af det igangværende arbejde for sikring af lovligt produceret træ hos nogle større danske leverandører og aftagere af træ. WWF præsenterede resultaterne af et DANCEE-projekt, som de med støtte fra Miljøministeriet har gennemført om sporing af lovligt træ i Rusland. Derudover var der indlæg fra den britiske regerings rådgivningstjeneste CPET (Central Point of Expertise on Timber) om status for deres arbejde med at bedømme dokumentation for lovligt træ. Indlæggene er samlet i rapporten "Verifying legal timber through alternative means of documentation (without certificate)", Skov- og Naturstyrelsen 2007.

Daværende miljøminister Connie Hedegaard lancerede under ASEM-mødet i København i april 2007 et udkast til reviderede danske kriterier for køb af "lovligt" og "bæredygtigt" træ samt for vurdering af certificeringsordninger for træprodukter ("Draft Criteria for legal and sustainable timber and assessment of certification schemes", Skov- og Naturstyrelsen 2007). Høringen afdækkede en betydelig interesse for det danske kriteriearbejde, idet over 30 udenlandske organisationer gav detaljeret input til kriterierne. Dertil kom input fra en række danske interessenter. Høringen understregede samtidig kompleksiteten i en sådan kriteriefastlæggelse og dokumenterede, at der på udvalgte områder er forskellige og meget divergerende opfattelser af, hvilke kriterier der kan og bør lægges til grund for offentligt indkøb af

træ. Det gælder ikke mindst de kriterier, hvor Danmark er gået foran i forhold til andre lande, der arbejder aktivt med offentlige indkøbspolitikker for træ, fx bæredygtighedskriterier på det sociale område. Mange af de udenlandske interessenter, som ikke på anden vis har haft lejlighed til at give input, udtrykte i høringen interesse for at give videre input til arbejdet, og Skov- og Naturstyrelsen undersøger pt. muligheder for, hvordan dette kan arrangeres.

EU Kommissionen arbejder pt. på en ny meddelelse og vejledning om grønne offentlige indkøb, og det indgår efter det oplyste i overvejelserne bla. at sætte fokus på indkøb af "lovligt" og "bæredygtigt" træ. Skov- og Naturstyrelsen følger arbejdet og har præsenteret danske erfaringer og deltaget i erfaringsudvekslinger i Kommissionens Skovbrugskomite og Ekspertpanel for grønne indkøb. Derudover deltager Skov- og Naturstyrelsen løbende i international erfaringsudveksling på området, og opretholder også et uformelt bilateralt samarbejde og erfaringsudveksling med bla. Tyskland, Frankrig og Belgien samt England og Holland – de EU-lande, som sammen med Danmark pt. er længst fremme med udvikling af offentlige indkøbspolitikker for træ.

Skov- og Naturstyrelsen planlægger i 2008 at udgive ny opdateret vejledning om offentligt indkøb af lovligt og bæredygtigt træ, samtidig med at der arbejdes videre med kriterierne. Arbejdet vil blive koordineret med og indgå i Miljøministeriets generelle formidlingsindsats af miljøvejledninger til offentlige indkøbere.